

Településképi Arculati Kézikönyv (TAK) és Településképi Helyi Rendelet (THR)

*A településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény szerint a településeknek településképi helyi rendeletüket (THR) a településképi arculati kézikönyvekre (TAK) alapozva, a település teljes területére kell elkészítenie **2017. október elsejéig**, és a településfejlesztési és településrendezési eszközök készítésének eljárásrendjét kell alkalmazni, figyelembe véve a partnerségi egyeztetés szabályairól szóló helyi rendeletet.*

A településképi arculati kézikönyv és rendelet elkészítését az önkormányzati (települési) főépítész (társégi, vagy megbízott főépítész) koordinálja. A polgármester, a képviselő testület tagjai, helyi civil szervezetek, helyi véleményformálók meghívásával lakossági fórumon (nyitott fórum) történik a célok ismertetése, a munka megindítása, a lakosság bevonása.

A település történeti értékeinek hordozói: a telkek és utcák hálózata; a különböző funkcióinak aránya (beépített, üres, zöldterületek); az épületek külső-belső formája (szerkezetek, anyagok, stílusjegyek, díszítések); a természetes és művi környezet viszonya; a település egyedi ismertetőjegyei. A településképi arculati kézikönyv és az erre alapuló településképi rendelet többek között a védelmi elveket ülteti át a gyakorlatba. Magyarországon az örökségvédelem a helyi közösségek feladata, - amelyet kiemelkedő, egyetemes értékek esetén felsőbb szintű jogszabályi védelemben is részesítenek -, ám minden terv, védelmi stratégia annyit ér, amennyit a helyben lakók megvalósítanak belőle. Éppen ezért fontos, hogy már a készítés során minél több helyi lakos részt vegyen a folyamatban, és együtt olyan szabályozás készüljön, ami később biztosíthatja az önkéntes jogkövetést.

Az adatgyűjtést kérdőíves felmérés egészíti ki, ez lehetővé teszi több ember véleményének megismerését, a készítés népszerűsítését, és alkalmat teremt egyéb, a településképpel, fejlesztésekkel összefüggő vélemények megismerésére. Az ilyen típusú közösségi tervezés abban az esetben lehet sikeres, ha a közös munka partneri viszonyrendszeren alapul. Ehhez az első lépést az önkormányzatnak szükséges megtenni, hiszen a településfejlesztési, településrendezési dokumentumok elkészítése alapvetően a döntéshozói jogkörhöz kapcsolódik, azonban a településképvédelmet, a helyi értékek megőrzését éppúgy, mint az új fejlesztéseket végső soron a helyi közösség érdekében kell megvalósítani, ezért ez a munka csak a helyi közösséggel együtt képzelhető el.

A nyílt fórumok iránymutatásul szolgálnak a településképvédelemmel foglalkozó szakembereknek, az önkormányzati vezetőknek és képviselőknek, hogy a helyi jogalkotásban minél jobban jelenjen meg a lakosok akarata. A lakossági vélemények becsatornázásának új módjára, konszenzusos megoldások megtalálására nemcsak a településfejlesztés során van szükség, hiszen a helyi értékvédelem éppen olyan fontos egy település számára mint a település jövőjét meghatározó egyéb településfejlesztési és településrendezési eszközök. Éppen ezért a legújabb településképi kormányrendelet a településképi védelmet beemelte a településrendezési eszközök sorába.

A településképi helyi rendelet a területi védelemre koncentrál, és az egyedi építészeti védelem mellett kiemelten kezeli a településkaraktert, településképet. A településképi követelmény a nyilvántartott műemléki értékre, műemléki környezetre és műemléki jelentőségű területre vonatkozóan az örökségvédelmi jogszabályban vagy hatósági döntésben foglalnál szigorúbb helyi követelményt is előírhat, de azokkal nem lehet ellentétes. A települési arculati kézikönyvet az önkormányzat képviselő testülete normatív határozat mellékleteként fogadja el.

Településképi Arculati Kézikönyv (TAK) tartalmi elemei

1. Polgármesteri köszöntő, bevezetés, a település bemutatása

/általános jellemzés, épített és természeti környezet megjelenése, településszerkezet, történeti leírás, kül- és belterületi jellemzők

2. Értékvizsgálat, örökségvédelem

/régészeti lelőhelyek, kiemelt műemlékek, egyedi és területi helyi védelem, településképi értékek, egyéb értékek

3. Településképi szempontból eltérő karakterű területek lehatárolása

/természetes környezet, táj, településszerkezet, épülettípus, tömegformálás, homlokzat kialakítás, anyaghasználat, településközpont

4. Ajánlások (a meglévő helyi rendeletekben szereplő előírások beemelése)

/építménymagasság, tetőhajlásszög, telepítés, terepkialakítás, színezés, kerítés, tömegformálás, anyaghasználat, növényzet, reklámhordozók, vonalas infrastruktúra elemei, egyéb műszaki építmények

5. Megvalósult jó példák bemutatása

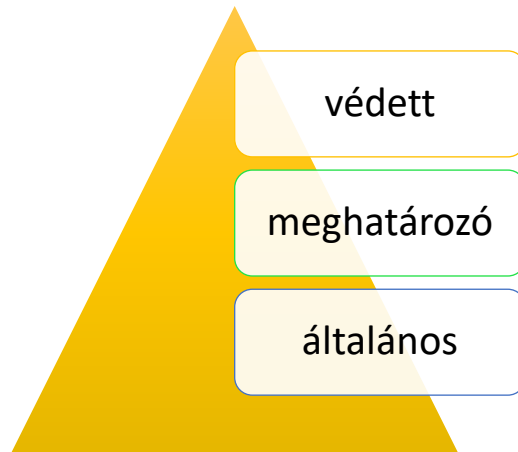
/a helyi jó példák bemutatása, követendő részletek, tervezési elvek ismertetése

6. Beépítési vázlatok (nem kötelező)

/az új fejlesztési területeken, vagy egységes új utcakép kialakításakor folyamatosan frissülő adatbázis

Az arculati kézikönyvben az azonos településkarakterek azonos településképvédelmi kategóriába esnek. Alapvetően a kezelési módot tekintve három kategóriába sorolható terület kerül lehatárolásra:

- az általános, egyéb;
- a meghatározó; és
- a védett településképi kategória.

Településképi Helyi Rendelet (THR)

A településképi arculati kézikönyv alapján készül a településképi rendelet, amit az állami főépítész hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal véleményez, és az önkormányzat képviselő testülete rendelettel fogad el.

Településképi helyi rendelet THR	helyi építési szabályzat (HÉSZ) településképre, karakterre, beépítésre vonatkozó rendelkezések
	reklámrendelet, köztéri berendezések, műszaki építmények, közművek
	helyi értékvédelmi rendelet (egyedi és területi védelem)
	helyi természeti védelem fásszárú növények telepítése
	településképi véleményezésről szóló helyi rendelet
	településképi bejelentésről szóló helyi rendelet
	helyi építészeti-műszaki tervtanácsról szóló rendelet közterület alakítási tervek (KAT)
	egyéb, településképre vonatkozó előírások, kötelező színezési tervek, beépítések

A területi építészeti követelményeken túl a polgármester hatáskörébe a végrehajtáshoz eszközöket is telepítenek: a szakmai konzultációt; a településképi véleményezés jogkörét; a településképi bejelentési kötelezettséget; és a településképi kötelezést, mely esetben az önkormányzatnak anyagi támogatást is kell biztosítania; valamint a települési közterület alakítási terveket, melyeket az egyes kiemelt közterületi átépítésre, utcaszakaszra, térre vonatkozó egységes megjelenés biztosítása érdekében jelölhetnek ki a helyi önkormányzatok.

Szakmai konzultáció (ÚJ!)	A végrehajtás eszközei
Településképi véleményezés	
Településképi bejelentés	
Településképi kötelezés (+ önkormányzati támogatás)	
Közterület-alakítási tervek (KAT) (településrendezési szerződés)	